

SIONULU ROMANESCU

fóia besericésca, literaria si scolastica.

Vien'a,
15. Ianuaru
1866.

Sionulu rom. ese de dóne ori pre luna, in l. si 15. a
lunei, cuprindendu o cóla si diumetate. Pretiulu pre
unu anu e 4 fl. v. a., pre diumetate de anu 2 fl. v. a.
Pentru tiere afara de Austri'a se mai adauge portulu
postalu.

Nu
2

Prenumerarea se face la redactiune in seminariulu
gr. c. centralu din Vien'a (Schönlaterngasse Nr. 10),
si la p. t. domnii corespundinti. Tóte epistolele sunt
de a se tramite la redactiune francate. Corespundin-
tiile nepublicate se voru arde. Scrisori anonime nu
se primescu.

Anulu
II.

OPRINSULU: Despre publicarea starei fondurilor diocesane. — Ajunulu sambateloru. — Protopapadichi'a lui P. Maioru (urmare). — Consecrarea
ilustr. sale dr. Ioanu Vanci'a de episcopu alu diec. ghierlane, un'a cu esplicarea scurta a ceremonieloru indatinate la consecrarea episcopésca. — Amvo-
nulu: Cuventarea episcopului de Oradea-mare, ilustrisimului d. dr. Iosifu Papp-Szilágyi. — Corespundintie: Siarosiu (docintii inrolati). — Literatura
(si provocare la prenumarare). — Ochire prin lumea politica. — Varietati.

Despre publicarea starei fondurilor diocesane.

Dupacumu s'a observatu nu odata, mare parte din clerulu nostru mai demultu doresce si cu mare sete poftesce, cá se fia in modu siguru informatu despre starea fondurilor besericesci si a fundatiunilor scolastice, cá asia se póta avé cunoscentia in ce stare sunt acelea, pentru cari si dinsulu se interesédia. Acést'a dorintia, si pofta a clerului in mai multe ronduri si in foile publice romanesci s'a manifestatu din partea mai multoru bine-sentítori; inse dorere! tóte, câte s'au scrisu pana in tempulu presinte in acésta privintia, au remasu numai desidirie pie, numai viersuri resunate indesiertu fora de resultatulu doritu, cásí dorintiele si poftele pentru tienerea sínódeloru, pentru cari audíramu atáte vaiete si plansori; si asia pana in tempulu de fačia nici in unu sinodu diecesanu, nici in altu modu siguru nu s'au datu din partea superioritatiloru besericesci respective informatiuni sigure despre starea fondurilor besericesci diocesane si a fundatiunilor scolastice.

In câtu e pentru dieces'a romanésca unita a Lugosiului, in „Sionulu rom.“ din 1865 numerulu 5 s'au fostu publicatu prescurtu starea fondurilor diecesei lugosiane, probaveru cu scopu de a informá publiculu cetitoriu despre presint'a stare a fondurilor nóstre. Unii cetindu acést'a publicare s'au bucuratu fórté tare si in bucuri'a loru diceau, cá asia aru trebú se faca si alte diecese romane a nóstre, facundu cunoscuta publiculu starea fondurilor besericesci si a fundatiunilor scolastice; altii inse nu s'au multiamitu cu astfeliu de informatiune publicata despre starea fondurilor dieceseane, — si óre pentru-ce nu s'au multiamitu? Caus'a acestei nemultiamiri e aceea, cá dinsii dorescu si cu totu drep-tulu ascépta informatiuni sigure de la superioritatea besericésca respectiva, din cari informatiuni se-si póta castigá cunoscentia eara sigura despre starea fondurilor besericesci, care cunoscentia din publicari nesubscrise de nimene nu se póte castigá. —

Dupa convingerea mea ar fí tempulu acum'a, cá dupa atátea reclamari, clerurile nóstre romanesci s'au in sinodu diecesanu, s'au in altu modu siguru se se informadie despre starea averiloru si fondurilor besericesci si scolastice; cáci candu cei bine-sentítori dorescu si poftescu informatiuni sigure despre averile fondu-

rilor besericesci si scolastice, cari si pre ei i-atingu, nu poftescu lucruri mari, ce nu s'aru poté realisá, nu ceru lucruri nefolosítórie seau lucruri daunóse si stricatórie, ci poftescu astfeliu de lucru, prin care aru poté devení la cunoscentia sigura despre averile fondurilor besericesci si scolastice, lucru de care s'ar bucurá fórté multu si clerulu nostru inferioru, care din miseraverulu seu venitu, din sudórea sa cea crunta in totu anulu conferesce la fondurile nóstre diecesane, care lucru ar face multa onóre si superioritatiloru nóstre besericesci, ar dá documentu viu despre aceea, cá se respectédia dorintiele si poftele cele drepte a cleruriloru nóstre si in privint'a averiloru funduali besericesci, ar aretá, cumca superioritatile nóstre besericesci nu au nici o frica de publicitate, si care lucru in fine ar frange si poterea vorbeloru acelor'a, dupa cari se díce: cá seau pentru aceea nu se publica informatiuni sigure despre starea fondurilor besericesci si scolastice, cáci superioritatile nóstre besericesci s'aru teme cá de focu de lumin'a publicitatei; seau pentrucá superioritatiloru nóstre besericesci, cari administrédia averile fond. besericesci si scolastice, nu multu le-pasa de dorintiele clerului inferioru. —

Inca ce-va in acést'a cauza.

Unii dintre contrarii publicarii oficióse a starei fondurilor diecesane vorbescu incontr'a, si dícu: Acei, cari totu striga dupa publicarea starei fundurilor dieceseane, nu sciu ce vreu; ei nu precepu aceea, cá nu e consultu, cá se se publice, se se bucline in lume si in tiéra averea fondurilor dieceseane, pentrucá publicanduse starea acelor'a regimulu va vedé averile nóstre si atunci ne-va negá ajutoriulu cerutu ori cerendu, si pentrucá clerulu inferioru nu precepe starea fondurilor, si asia usioru póte se-si formédie idee gresíte despre averile fondurilor dieceseane. — Eu la aceste vórbe nefundate dícu aceea, cumca, cari vorbescu asemene lucruri si au astfeliu de cunoscentie retacite despre regimu si despre clerulu nostru inferioru, nu sunt cá copiii, ci cu multu mai rei decâtu copiii, a) pentru cá regimulu are informatiuni autentice despre averile fonduriloru nóstre besericesci si fora publicarea loru; b) pentrucá averile fonduriloru nóstre sunt puține, si fačia cu lipsele cele multe ale besericiloru si a scóleloru nóstre cele misere nicidecátu nu sunt in acea stare, cá se póta abate pre regimu de la ajutorirea besericiloru si a scóleloru nóstre. Ce se tiene de acea asertiune ruginita,

că clerulu inferioru nu ar fi în stare a precepe ratiunile fondurilor publicate, eu sum convinsu predeplinu, că în clerulu nostru inferioru se voru află și de acelea persoane, cari nu voru precepe starea fondurilor, și mai alesu acei preoti, cari sunt conducatori orbi ai poporului; inse asta-di multiamita ceriului, avemu în clerulu nostru o suma însemnata de barbati bravi indiestrati cu talente frumose, cu știința și cu precepere solida, cari sunt în stare a judecă dreptu și despre cele ce s'aru publică despre starea fondurilor eclesiastice.

Cautandu la înpregiurările noastre și la numerulu celu însemnatu a bineșemțitoriloru depre aici, ne nutresce acea speranția, cumca starea fondurilor noastre diocesane se-va face cunoscuta în unu sinodu dicesanu în 1866 convocandu, a carui convocare o pretinde și regularea școlerulu noastre poporali și a parochieloru, precumu și lips'a întemeierii unui seminaru pentru dioces'a acest'a, și alte afaceri. Dee bunulu Domnedieu, că aceste dorinție drepte se se realisedie și încoronedie cu rezultatu doritu.

Gavr. Popu, canonicu.

Ajunulu sambateloru.

De ajunulu sambateloru, încependu de la urdirea besericeii, într'atât'a se feriau Grecii și toti cei de legea orientala, câtu nici în parésemi nu ajunau în dîle de sambata și domineca; pentru că canonulu 66 alu apostoliloru dîce: „Si quis clericus inveniatur sive dominico die sive sabbato jejunans, uno solo excepto sabbato, (care cade înainte de paschi, adica sambat'a mare) deponatur; si vero laicus excommunicetur“. (Dêca vreunu clericu s'ar află postindu în diu'a domineceii, seau sambat'a, afara de un'a numai, se se caterisêșca; eara de va fi mirênu, se se aforisêșca.) Eara canonulu apostol. 69 dispune ajunulu paresemiloru și alu dîleloru de miercuri și vinere peste totu anulu. Si pentru aceea s. Ignatiu în cartea sa cătra Filipeni scrisa, dupa strins'a recomandare a ajunulu în paresemi și în dîle de miercuri și vinere preste întregu anulu, adauge: că cei ce ajuna în dîle de sambata, afara de sambat'a cea mare, sunt ucigatori de Christosu (Christicide). Episcopulu și martirulu Petru alexandrinênu dîce: că în can. 15 pentru aceea s'a asiediatu ajunulu miercurii, pentru că în diu'a aceea s'a facutu svatu, că se se prinda și se se ucida Christosu; eara vineri, pentru că în dî de vinere fû pironitu Isusu pre cruce.

Ce se atinge de întrebarea: pentru ce se înfiorau resaritenii într'atât'a mesura de ajunulu sambatei? Caus'a a fostu, pentru că aici'a din tempurile apostoliloru se nascusera eresuri marturisitorie, cumca dieulu Evreiloru, carele a creatu lumea și a datu legea lui Moise, ar fi reu, și pentru ur'a lui ajunau în dîle de sambata, cari fusesera cultulu acelui dieu reu destinate. Auctorulu acestui eresu a fostu Simonu magulu, care eresu din tóta puterea fû propumnatu și aperatu de invetiaceii acelui Simonu magulu, precumu de Menandru, Basilide, Saturninu, Cerintu, Carpocrate. Acestor'a a urmatu Cerdonu, lui Cerdonu Marcionu, și cari se înșocira Manicheii. (Ireneu cart. 1. cap. 20. — Epifan. eres. 21. scl.)

S. Augustinu scriendu cătra Casulanu, în cart. 86. repôrta: cumca în besericele resaritene în dîlele sambateloru nu se postêșce, și că în besericele cele apusene riturile-su feliurite, asia câtu în unele locuri în sambate se postêșce, în altele nu se postêșce, atâtu în tienuturile

Africeii câtu și prin diferite locuri ale Italiei, d. e. în Rom'a strinsu se postêșce, ma în Milanu nu se postêșce, și că întrebându despre acest'a pre Ambrosiû, acestu respunsu întieptu i-s'a datu prin elu: „Quid possum hic dicere amplius, quam quod ego facio? Quando hic sum (adica în Milanu, unde eră episcopu) non jejuno sabbato; et ad quamcunque ecclesiam veneritis, ejus morem servate, si pati scandalum non vultis, aut facere.“ Totu aceste le repetêșce s. Augustinu și în cartea sa 118 cătra Ianuariu.

Din preatins'a istoriôra a ajunulu sambateloru se vede, că apusenii din dîlele apostoliloru pana în tempulu ce a traitu s. Augustinu, adica pana în sec. V., au tienutu un'a cu resaritenii în trêb'a posturiloru.

Beseric'a galicana a fostu cea d'antâiu, carea în sec. VI. de dupa canonulu 8. alu sinodulu din Agat'a și dupa canon. 2. a celui aurelianensu a începutu a introduce postululu sambateloru, și mai apoi pap'a Inocentiu în cartea sa cătra Decentiu a și demandatu postululu dîleloru de vinere și sambata preste totu anulu, adaugundu, cumca din caus'a produsă prin Greci, că pentru ce postêșcu ei în sambat'a cea mare, adica pentru vecinic'a amintire a îngropareii Domnului n. I. Christosu, este se se postêșca în tôte sambatele preste totu anulu, cu atâtu mai vertosu, dupa-ce Grecii serbatorêșca bucuria a învierenii nu numai în diu'a pasceloru, ci în tôte dominecele anului o serbêdia, și înca în atare mesura, câtu pentru suvenirea acelei taine nici nu este iertatu se ingenunchie sub santele sierbitiuri. Vedi can. placuit; și can. sabbato, de consecr. dist. 3.

Posturile miercurii a fire fostu solemne la Greci și orientali arêta s. Ignatiu în cart. sa cătra Filipeni, și canonulu 15 a lui Petru alesandr., precumu și can. apost. 69. Si în acest'a înca au fostu într'o întielegere Latinii cu Grecii, pana-ce pre tempulu susinsemnatu în loculu miercurii s'a introdusu postululu sambatei; cu tôte că s. Ambrosiû în cartea despre Elia și ajunu cap. 10. dîce: „Quadragesimae totis, praeter sabbatum et dominicum, diebus jejunatur.“

Ignatu Balcu de la Bistr'a,

protop. emer. și condecor. cu cruce p. merit.

Protopapadichi'a lui P. Maioru

(urmare din nr. 10. 11. a. 1865).

§. 8.

In sut'a III. au începutu a fi chorepiscopii.

Eara vrendu a otarî tempulu, candu au începutu în beserica a fi chorepiscopii, precumu în cele două sute de ani din antâiu ale legei crestinesci — devremece nici unu scrietoriu din cei din tempurile acelea nemicu nu pomenescu despre chorepiscopi — este lamuritu, cumca n'au fostu în beserica chorepiscopi: asia cumca în a trei'a suta au începutu a fi, nemica nu me indoescu, deôrace savorulu de la Ancir'a, carele la începutulu sutei a patr'a a fostu adunatu, nu numai face pomenire despre chorepiscopi, ci înca i și infrenêdia dicundu la can. 13: „Chorepiscopiloru nu le este iertatu se chirotonêșca preoti, seau diaconi, etc.“ De atât'a vreme dara erau chorepiscopii în beserica, încâtu la începutulu sutei IV. atât'a erau de întariti, câtu aveau lipsa de frenulu sabôreloru, trecundu unii otarele mesurii sale. Nu mai încôce dara se pôte însemná vremea, intru carea au începutu chorepiscopii în beserica, decâtu sut'a III., care cu aceea se întaresce, că la Noviti-ani înca erau chorepiscopi, pre cari, fiendca cu grea urgia erau

asupra besericeii cei pravoslavnice, nu se p^ote crede c^o dupa-ce s'au taiatu de la beseric'a cea pravoslavnică i-au primitu de la pravoslavnici. Cu multu mai puçinu se p^ote avé prepusu, beseric'a cea pravoslavnică se fia vrutu intru acésta a urmá Novatianiloru. Asiadara mainainte de a se taiá Novatianii de la beserica, care in sut'a III. s'a intemplat, erau chorepiscopii in beserica.

In lucrarea I. a saborului de la Calcedonu se afla intre ereziei Novatiani, cari s'au iscalitu simbolului celui vielenitu, doi chorepiscopi, anume Eutichiu chorepiscopulu din Avlachu si Zenone chorepiscopulu Patruspradiceeniloru. Socratu la cartea istoriei sale a 5. capu 21. scrie, c^o Novatianii despre slugirea pasçiloru in osebite cete intro sine se osebiau; dara cei mai multi, mai vertosu cei din Asi'a, au fostu Patruspradiceeni. Dintru acésti'a erau, cei ce se iscalira vielenitului simbolu.

§. 9.

Se socotescu drepturile si privilegiurile chorepiscopiloru.

Venimu la puterea si privilegiónele chorepiscopiloru, cele de santele canóne intarite. Canonulu 10 a saborului de la Antiochi'a d^oce: „Cei se sunt in satu seau in tienuturi, si se chiama chorepiscopi, s'a parutu santului saboru, c^o se-si scia mesur'a sa, si se ocarmuésca besericele cele supuse s^oe, si cu portarea de grigia si indreptarea acelor'a se fia indestuliti, si se puna ceteti, ipodi^oaconi si esorcisti.“

1) Vedemu aici, c^o se d^o chorepiscopiloru putere de obsce si neotarita de a ocarmu^o besericele loru supuse, seau eparchi'a sa, de a portá grigia si de a face indreptare intr' ins'a. Dintru care de obsce si neotarita putere multe osebite drepturi, — cumu este: a cercetá besericele, a propovedu^o cuventulu lui Domnedieu intr' insele, a indreptá si a piedeps^o pre preoti si pre alti clerici, etc. cari nu este lipsa aici a-le numerá, — firesce urmédia; precumu si episcopulu, pentru c^o are putere de obsce de a ocarmu^o eparchi'a s'a, multe drepturi osebite urmédia se aiba preste eparchi'a sa. Si precumu acésta putere de a ocarmu^o si a indreptá nu este data chorepiscopiloru de la episcopi osebitu, ci de la obiceiu, si apoi intarita de santele canóne, nici c^o se fia vremelnica, ci necurmata si deapourera: asia nici nu p^ote de la episcopi a se impiedecá seau a se miciorá. Nici nu aterna asia de la episcopulu locului, c^otu se nu p^ota chorepiscopii fora de scirea episcopului a lucrá cu dins'a. Vede-se si aceea dintru acésta de obsce si neotarita putere, cumca chorepiscopii erau in tienuturile seau eparchiele sale aceea, ce sunt asta-di vicarii generali prin besericele apusului.

2) Aveau putere chorepiscopii a pune ceteti, ipodi^oaconi si esorcisti; si acésta erá volnicia chorepiscopii a face fora scirea episcopului locului, care aavea urmédia din aretatulu can. 10 a saborului de la Antiochi'a, deórace numai preoti si di^oaconi opresce pre chorepiscopu, carele adica are punerea maniloru episcopului, se chirotonésca fora de scirea si voi'a episcopului locului. Vedi canonulu acésta intregu mai susu §. 4. Macarca s. Vasiliu in epistol'a 84 seau 181 cea c^otra chorepiscopi indetoresce pre chorepiscopii sei, c^o se nu facea pre acésti slugitori, pana nu antáia ivoru face lui scire. „Obiceiulu celu odineóra in besericele lui Domnedieu tienutu, d^oce, pre sierbitorii besericeii dupa-ce cu t^ota serguinti'a se ispitíá i-primiá, si despre t^ota viéti'a loru cu nevointi'a se facea cercare: de nu sunt injuratori, de nu sunt betivi, de nu sunt gat'a spre sfada, de-si infrenédia teneretiele sale, asia, c^o se p^ota face santienia, fora de carea nimene nu va vedé pre Domnedieu. Si acésta o ispitíá preotii si di^oaconii, cari laolalta cu d^onsii locuá si inscintiá pre chorepiscopi, cari luandu marturisirele marturiiloru celoru adeverate, dupa-ce faceau scire episcopului, asia in numerulu celoru santíti primiau pre sierbitori. Eara acumu antáiu lapedandu-ne pre noi afara si nici a ne-inscintiá pre noi invrednicindu-ne, t^ota puterea o-ati trasu c^otra voi; dupa aceea nebagandu sém'a, ati ingaduitu preotiloru si diaconiloru

c^o pre carii aru vré, neispitindu-le viéti'a, dupa patim'a animei cea seau din rudenia nascuta, seau dintru altu órece pretinsiugu, nevrednici se bage in beserica. Pentru aceea multi adeveratu slugitori se numera in oríce satu; dara vrednicu de slugib'a altariului nici unulu, precumu voi insi-ve marturisiti. Deci fiendca vedu, cumca lucrulu merge spre reutate nevindecata, mai vertosu acumu, fiendca multi pentru firic'a cataniei se arunca pre sine in slugiba: mi-a cautatu a innoí canónele parintiloru, si ve-scriu, c^o semi scrieti catastichulu sierbitoriloru a fiasce carui'a satu, si de la cine oricarele a fostu bagatu, si care este chipulu traiului lui. Si deací-inainte ispititi, cari sunt vrednici? si pre acéi'a i-primiti; dara se nu-i scrieti in catastichu, pana nu ne veti inscintiá pre noi: au se sciti, c^o va fi mirénu, care fora judecat'a nóstra se va primí la slugiba.“ Ci precumu nici unu canonu nu este din cele ce sunt in beserica primite, carele se oprésca pre chorepiscopi, c^o fora de scirea episcopului se nu face ceteti si ipodi^oaconi: asia nu scimu, óre chorepiscopii acéi'a plecatu-s'au voiei marelui Vasiliu, c^o nici unu slugitoriu se nu puna, pana nu mainainte voru face scire archiepiscopului seu; macarca preadrépta era porunc'a marelui Vasiliu in starile impregiuru acelea.

3) Precumu se vede din can. 14 a saborului de la Neocesarea, grigi'a de seraci, carea porurea a fostu data episcopiloru, o-avea si chorepiscopii in tienuturile sale, pentru carea s'au si numitu impreuna sierbitori cu episcopii, cumu aréta acél'asi can. 14 a sabor. de la Neocesarea.

4) Macarca preotii cei depre la sate in beseric'a orasiului, unde locuá episcopulu, erau opriti de saborulu de la Neocesarea a jerfi fiendu de façia episcopulu seau preotii orasiului: totusi chorepiscopiloru acél'asi saboru le-d^o volnicia a jerfi in beseric'a orasiului, macaru voru fi façia episcopulu si preotii orasiului; ba inca au de la disulu saboru data acea osebite, c^o se slugésca mai cu mare pompa dec^otu preotii orasiului. „Preotii cei de la sate, d^oce can. 13, in beseric'a orasiului nu potu jerfi candu este de façia episcopulu seau preotii orasiului, nici pane nu potu dá in rogatiuni, nici pacharu; eara de nu sunt ací acéi'a, si se va chiama singuru la rogatiune, va poté dá.“ „Eara chorepiscopii, d^oce can. 14, sunt c^osi cei sieptedeci, si in c^otu sunt impreuna-sierbitori, pentru nevointi'a, carea au spre seraci, jerfescu cinsti^oti (*τιμώμενοι*).“ A caror'a cuvente acésta este intielesulu, d^oce Petru Marca in cart. 2. despre impreuna-invoirea preotiei si a imperatiei cap. 14, c^o chorepiscopii nu se cade se se sc^otiá afara, pentruc^o pre episcopu lu-usiorédia de grigi'a cea episcopésca intru cercetarea sateloru, si in loculu lui sunt, si pentru aceea „sylliturgi“ (impreuna-slugitori) se potu dice. Deunde este, si din nevointi'a carea o-au spre seraci, c^o se jerfésca cinsti^oti (*προσφέρουσι τιμώμενοι*).“ Cari a saborului cuvente c^o se nu fia desierte trebue se se intieléga, c^o chorepiscopii mai cu prasnuita si mai cu alésa pompa se fia in slugirea celoru sante, dec^otu preotii orasiului, cu aceea óste de clerici incungiurati, carea se inchipuésca o cinste episcopésca; macarca intru adeveru trépt'a loru este dupa chipulu celoru sieptedeci de invetiacei.

5) Avea putere de a dá clericiloru carti; can. 8 alu saborului de la Antiochi'a.

6) Avea volnicia de a siedé in sabóre, nu numai in cele de tiéra, ci si in celea a t^ota lumea, si a judecá si a otari impreuna cu episcopii. Asia in saborulu celu de la Nice'a aflámu intre iscaliturele saborului acelu'a iscaliti pre Paladiu si Seleuchiu c^o chorepiscopi ai eparchiei Celesiriei; pre Gorgoniu, pre Stefanu, pre Eufroniu, pre Rodonu, pre Teofanu c^o chorepiscopi ai eparchiei Capadociei; pre Esichiu, pre Teodoru, pre Anatoliu, pre Conitu, pre Achil'a ai eparchiei Isauriei; pre Teostinu si pre Evlaviu ai eparchiei Bitinie. Asisiderea in saborulu de la Neocesarea s'au iscalitu Stefanu si Rudu seau Rodonu c^o chorepiscopi ai eparchiei Capadociei, cari si in saborulu de la Nice'a au fostu; si in saborulu de la Efesu Cesariu chorepiscopulu Alchisului, precumu se vede la lucrarea antáia a saborului de la Efesu.

7) Chorepiscopii aveau titula de „domni” si „preacinstiti.” „Din domniile mele cei impreuna cu mine preoti Evlaviiu chorepiscopulu si Chelevsiu, pre cari inadinsu i-am tramisu cãtra Evlaviatu, vei intielege,” dıce s. Gregoriu bogoslovulu in epistol'a 88. Si Teodoretu in epistol'a 113 cea cãtra Leonu: „Acestea, dıce, prin preacinstitiile si lui Domnedieu preaiubitiile preoti, Ipatiu si Avramiu chorepiscopii, si Alipiu esarchulu calugheriloru celoru ce sunt la noi, santieniei tale am aretatu.”

8) Fora voi'a si slobodien'a chorepiscopiloru nici unui preotu nu-i erã slobodu in eparchiele seau tienuturile chorepiscopiloru se slugesca. Vedesce-se acest'a din pravil'a cea arabesca a canóneloru, unde canonulu 70 dıce: „Cã nu este slobodu, cá se slugesca órecarele in beseric'a eparchiei fora de slobodirea chorepiscopului, devremece elu este capulu loru.”

§. 10.

Chorepiscopii asta-di traescu sub numele protopopiloru.

Chorepiscopii acest'a, macarca numele demultu si-l'au pierdut, atãtu in beseric'a resaritului, cãtu si in beseric'a apusului: totusi si asta-di traescu si pre aiurea, dara mai vertosu in Ardélulu nostru, sub numele protopopiloru; carea, numai odata se arunci ochii preste puterea, cadintiele si privilegiónele, cu cari sunt intrarmati acesti protopopi, vei aflã adevratu, si luminatu vei vedé, cumca protopopii nostri, macarca nu se numescu acum'a asia, intru adeveru sunt chorepiscopi, dara in flóre cu multu mai frumósa, decumu erau chorepiscopii cei de demultu. Ci mainainte de a aretã si a numerã noi drepturile si privilegiónele protopopiloru nostri, — fiendca macarca puterea cea de obsce de a ocarmu' besericele seau parochiele loru supuse si altele unele drepturi si privilegióne anume sunt intarite prin sabóre in canónele cele despre chorepiscopi, caror'a sunt urmatori protopopii; totusi osebirea si anumirea drepturilor, cari curgu dintru aceea putere de obsce, si altele unele privilegióne protopopesi, cari nu le-au avutu chorepiscopii cei de demultu, radıma in obicei, — vomu vedé, cumca obiceiulu nu mai puçina putere are decãtu canónele, nici mai puçina indetorire aduce decãtu legea; cá cu aceea lamuritu se se védatari'a si virtutea puterei si privilegióneloru acestor'a, macarca nu se afla seau in canónele parintiesci seau in legile imperatesci.

§. 11.

Obiceiulu nu mai puçina virtute are, decãtu canonulu seau legea.

Drepturile si privilegiónele cele besericesci, cari osebitu sunt unor'a in beserica date, maicuséma obiceiulu nu legea seau canonulu le-a datu; si cu tóte acestea ss. parinti, togm'a cãscãndu s'aru fı datu acelea prin lege seau canonu, asia au voitu cá tiãpene se remana si neclatite se se tiena. Asia episcopului seau patriarchului de la Alesandri'a prin obicei se deduse, cá se aiba stapanire preste totu Egiptulu, Libi'a si Pentapolulu.; si pentrucã obiceiulu a fostu datu acea putere episcopului de la Alesandri'a, parintii cei trei sute si optspradiece de la Nice'a au poruncitu la can. 6, cá puterea aceea a episcopului de la Alesandri'a neclatita si nesmintita se remana. Ba si a episcopului de la Rom'a si a celui de la Antiochi'a intru acel'asiu obicei radımandu drepturile au poruncitu se se tiena. „Obiceiurile celea vechi, dıce aretatulu canonu, cari sunt in Egiptu, in Libi'a, in Pentapolu, se se tiena asia, cá episcopulu de la Alesandri'a preste tóte acestea se aiba putere, devremece si episcopulu de la Rom'a are acest'a putere (seau cumu citeste pravil'a cea latinésca: si episcopului de la Rom'a este asemenea obicei). Asisidera si la Antiochi'a si intr'alte eparchie, fiescecarei beserici privilegiónele sale se se tiena.”. Asemenea obiceiulu a fostu datu episcopului de la Eli'a seau de la Ierusalimu cınste; pentru aceea aceiasi parinti de la Nice'a au poruncitu in can. 7., cá de aceea cınste necidecumu se nu fia lipsitu; „devremece obi-

ceiu, dıce, si dania vechia a fostu, cá episcopulu de la Eli'a se fia cınstitu, acest'a cınste si deaici inainte se o aiba.”

(Pentru cei nemernici intru istori'a besericesca, cu puçina abatere de la scoposu, insemnãmu aici pentru aceea cetate, carea acumu se dıce Ierusalimu, pre vremea saborului de la Nice'a se numiã Eli'a, care lucru si in telculu canonului 7 alu saborului de la Nice'a amu aretatu: adica dupa-ce Titu imperatulu Romaniloru si Vespasianu de totu au stricatu cetatea Ierusalimului, cãtu dupa proroci'a Domnului Chr. cea din evangelia Mat. capu 24. Luc'a capu 19, 20—21. Ioanu capu 11. nu a remasu pãtra pre pãtra, Eliu Adrianu imperatulu Romaniloru a facutu alta cetate, nu in locul in care fusese Ierusalimulu, ci intr'altu locu nu departe de acel'a, si acest'a nóua cetate a numitu depre numele seu Eli'a, care nume si pre vremea saborului de la Nice'a inca-lu tiena. Dupa aceea episcopii seau patriarchii cetatei acestei'a, pentrucã se-si inaltie vulf'a, scaunulu seu nu l'au numitu alu Eliei, precumu erã, ci alu Ierusalimului, pentrucã Eli'a erã aprópe de locul unde fusese Ierusalimulu; deunde s'a luat apoi incetu incetu cetatea Eliei a se chiamã Ierusalimu, si pana asta-di asia se numesce, macarca Ierusalimulu de totu s'a stricatu si nu este.)

Saborulu a trei'a a tóta lumea, carele a fostu adunatu la Efesu, in can. 8 drepturile eparchiei Ciprului si ale altoru eparchie cele cu obiceiulu proptite nu numai poruncesce nevatemate se se tiena, ci inca dıce, cá órecarele s'ar nevoi acestea a-le sminti, s'ar pierde prin acest'a andresnire slobodien'a, carea nóue cu sãngele seu ni-o a datu Domnulu nostru I. Christosu. „Lucru inprotiv'a legiloru besericesci si a canóneloru santiloru parinti facutu, si care se atinge de slobodien'a tuturoru, ne-a spusu iubitoriulu de Domnedieu episcopu Righinu, si cei ce sunt cu elu preacuviosii preoti ai eparchiei Ciprului Zenone si Evagriu. Dreptu-aceea fiendca bólele cele de obsce de mai mare leacu au lipsa, cá cele ce si dauna mai mare aducu, si mai vertosu decã nice obiceiulu vechiu n'a fostu, cá episcopulu cetatii Antiochiei se faca chirotonii, precumu si cu scrisori si cu gurele sale ne-au aretatu preacuviosii barbati, cari au venitu la s. saboru: celoru ce sunt mai mari preste santele beserice ale Ciprului insielatiune si ocarã nu le va fı, si nice o silã seau impiedecãre nu li-se va aduce loru, decã dupa canónele santiloru parinti si dupa obiceiulu celu vechiu prin sine voru face chirotoniele preacucerniciloru episcopi. Acest'a se va tiené si intr'alte eparchie pretotindenea ori in ce tieri, cá nimene din preacuviosii episcopi se nevalésca asupr'a altei eparchie, carea cu multi ani mainainte si de la inceputu n'a fostu sub man'a sa seau acelu ce au fostu inainte lui; ci de va si nevalí cine-va si cu sil'a o-va supune sie-si, se-o intorca, cá se nu-se calce canónele parintiloru, nice sub chipulu dıregutoriei preotiesci se se bage in sumeti'a stapanirei mirenesci, nice neintieptiesce preincetu se pierdemu slobodien'a, carea nóue cu sãngele seu ni o-a datu Domnulu nostru I. Christosu, sloboditoriulu tuturoru ómeniloru. Dreptu-aceea s. si a tóta lumea saboru a judecatu, cá drepturile fiescecarei eparchie se se tiena intregi si nevatemate, cari de la inceputu si de multi ani mainainte le-are dupa obiceiulu celu inca odiniora tienutu.”

Si adevratu obiceiulu din fire asemenea si intogm'a putere si virtute are cãsi legea, precumu chiaru aréta legea cea imperatésca la Pandecte in cartea I. tit. 3. leg. 32. dıcundu: „In cari pricini nu avemu legi scrise, aceea trebue se se padiésca, carea s'a bagatu prin obicei . . . Obiceiulu celu invecitu nu fora vrednicia cá o lege sã padiésce; . . . cá fiendca legile nu dintr'alta pricina ne-indetorescu, fora cá cu judecat'a poporului s'au primitu, cu dreptulu si acelea, cari fora nice o scrisóre poporulu le-au intaritu, pre toti voru indetorã; cãci ce osebire este: cu vocsiulu poporulu se-si arete vointi'a, au cu lucrurile si cu faptele? Deci fórte cu dreptulu s'a primitu si aceea, cá legile nu numai cu vocsiulu puitoriului de lege, ci si cu tacuta impreuna vointi'a tuturoru prin neobiciuintia se se pune diosu.”. Si la legea 35:

„Si acelea, dice, cari cu indelungatu obiceiu s'au intaritu, si in forte multi ani s'au tienutu cá tacuta a cetatieniloru impreunatogmire, nu mai puçinu, decâtu acelea legi, cari sunt scrise, se tienu.“ Dintru acestea lamuritu vedemu, cá numai acea osebire este intre lege seau canonu si intre obiceiu, cá aceea este lege scrisa, eara cést'a lege nescrisa, eara nu cá dóra obiceiu n'ar aduce asemenea detoria cásí legea seau canonulu; „cá de vomu prinde a lapedá obiceiuurile, cari nu sunt scrise cá candu n'aru avé multa vertute, dice marele Vasiliu in cartea cea despre Duchulu santu cap. 27, nesocotiti vomu vatemá evangeli'a in lucrurile cele alese, ba mai bine se dícu, numai la nume golu vomu stringe propoveduirea. Pentru pilda, cá antáia aceea, ce este mai antáiu si mai alesu aretatu, se pomenescu: cá cu semnulu crucei pre ceia ce-si punu nedejdea in Christosu se-i insemnamu, cine ne-a invetiatu cu scrisóre? Cá cu faci'a cátra resaritu se ne-rogamu, ce scriptura ne-a invetiatu? Cuventele chiamarei, cu cari se seversiesce pana eucharistica si pocharulu binecuventarei, cari dintru santi ne-au lasatu nóue in scrisu? cá nici nu ne indestulamú cu acestea ce pomanesce apostolulu si evangeli'a, ci si altele si inainte si apoi dícemu, cá cele ce multu folosu au la taina, cari din tradanie nescrise le-amu luatú. Eará cá binecuventamu si ap'a botediului si oleulu ungerei, bá si pre acel'a carele primesce botediulu: din ce scrisori, au nu din tacut'a si tainuit'a tradania? Eará ungerea oleului, ce cuventu scrisu ne-a invetiatu? A afundá de trei ori pre omu, deunde s'a luatú? Eará celealalte, cari se facu in botediu, precumu a-se lapedá de satan'a si de angerii lui, din ce scriptura avemú? Au nu dintru acést'a nevestita si tainuita invetiatura, carea parintii nostri cu tacere lina si nu neodihnitá o au tienutu?“ Ba inca acést'a-si parinte invétia in epistol'a cea canonicésca antáia cátra Amfilochiu canonu 3, cá uneori mai vertosu se cade a se tiené obiceiu decátu legea cea scrisa.

Doveditu este dara, cá cele ce din vechiu si indelungatu obiceiu se tienu, nu mai puçina vertute, taria si neclatire au, decâtu cele ce sunt otarite prin canóne si prin legi; cátu de ar andresní cine-va a calcá acelea seau a-le misicá, atát'a este, cátu de ar restorná canónele si legile. Deunde macarca dóra poterea si drepturile protopopiloru aru radímá numai in obiceiu, eara nu in canóne seau in légile celea scrise, totusi sunt neclatite, cátu sunt canónele si legile nesmintite.

(va urmá.)

Consecrarea

ilustr. sale dr. Ioanu Vanci'a de episcopu alu díec. ghierlane, un'a cu esplicarea scurta a ceremonieloru indatinate la consecrarea episcopésca.

Diu'a consecrarii episcopesci a fostu in baseric'a cat. totdeun'a o festivitate de bucuria, de insufletíre generala; si nu fora causa. Au potere-ar se nu se bucare mirés'a la sosirea mirelui? Au potere-ar se nu salte turm'a la inaugurarea pastoriului? Analele basericei nóstre au perenatu multe asemene festivitati pe paginile sale. Unu Paulinu canta cu viersuri esaltate consecrarea stului Martinu; unu Victoriu din Utic'a depinge cu colorii viue solenitatea consecrarii stului Eugeniu; cu cáta bucuria si esultare spiretuala s'a serbatu consecrarea stului Atanasíu, o marturisescu episcopii in sinodulu alecsandrinu etc. Si noi se tacemu óre muti despre serbatórea rara, ai carei martori plini de bucuria amu fostu in dílele abia trecute, in dominec'a din 3 Dec. a. tr.?!

In diu'a acést'a se intemplá adica in baseric'a catedrala de Oradea-mare consecrarea ilustratitii sale dr. Ioanu Vancia, mainainte canonicu la capitululu gr. cat. locale, de episcopu alu díecesai ghierlane, prin manele ilustratitii sale episcopului nostru díecesanu, dr. Iosifu P. Szilágyi, delegatu la acést'a prin literale venerandului nostru metropolitu, conte Alesandru Sterca Siulutíu, cu datulu 28 Oct. 1865. nru. 1083, la care actu ser-

batorescu afara de escelinti'a sa episcopulu lat. alu Oradei-mari, dr. Franciscu Szaniszló, care functiuná cá asistente¹⁾ la consecrare, mai asistá inca unu numeru frumosu de ospeti inalti, intre cari generalulu curasiriloru dimpreuna cu generós'a-i soçia, comitele supremu, mai multi dintre canonicii si prootii de rit. lat., deregatori de tóta clas'a, si o multíme imposanta de credintiosi din tóta confesiunea si natiunalitatea; cu dorere observaramu inse absinti'a ilustratitii sale episcopului de Lugosiu, dr. Alesandru Dobr'a, impiedecatu de la acést'a solenitate prin sanetatea-i debilitata. —

Cugetám cá se va affá o péna mai ghibacia, care se faca onoratoriloru cetitori ai „Sionului“ descrierea acestei festivitati marite; vediendu-me inse pana acumu insielatu in acceptarea mea, cá si fratii nostri din departare se-se bucare impreuna cu noi, vinu a-o face acést'a insu-mi, desí sentíu, cá penelu-mi debílu nu va fí in stare a reproduce in tóta splendorea sa icón'a marétia a acelei díle, ce nu se va sterge neodinióra din anim'a mea. Sum convinsu totodata, cá on. publicu nu va primí cu neplacere, déca langa descrierea narativa a ceremonieloru sante, cu cari se fece solenitatea amintita, voiú adauge si esplicarea scurta celu puçinu a ceremonieloru mai insemnate. Principele romanu Alesandru Sturz'a, adormitu in flórea etatii sale, díce intr'unu opu alu seu esítu in Paris in limb'a franca: „cá tóta liturgi'a nóstra domnedicésca nu e alt'a, decâtu melodi'a amarei, credintiei si sperantiei, care ne-reinvia resunetele cele mai indepartate ale trecutului“; ²⁾ si acést'a afirmare pre cátu e de eleganta, pre atátu e si de adevrata. Dar óre nu se póte díce acést'a despre tóte ceremoniele sante ale basericei nóstre? Au ce sunt acele alt'a, decâtu melodi'a amarei, credintiei si sperantiei parintiloru nostri? Au ce sunt acele alt'a, decâtu remasítiele cele mai scumpe ale anticitatii crestine? Si déca acést'a este asia, apoi óre cine se nu iubésca a se oprí si a ascultá puçinu melodi'a acést'a? a se oprí si a medítá puçinu dinaintea icónei acestoru remasítie scumpe? — Cá inse on. publicu se aiba unu conspectu cu atátu mai chiaru despre ceremoniele observate la consecrarea ilustr. sale dr. Ioanu Vanci'a si prescise preste totu pentru chirotoni'a episcopésca, le voiú impartí in puncturi anumite dupa insemnatarea si ordulu succederii lorú. —

I. Lá 9 óre demaneti'a clerulu (canonicii basericei catedr., intre cari rdis. d. Anderco cá represintantele capitlului de Ghierl'a, preotii locali si mai multi din provincia) imbracatu in vestmentele basericesci, in frunte cu s. cruce si acoliti, petrecutu de unu numeru mare de poporu, plecá din baseric'a catedr. intre sunetulu neincetatu alu clopoteloru cátra resiedinti'a episcopésca, si luandu acolo pre amendoi archiereii, pre pontificantele si consecrandulu, i-deduse cu procesiune la baserica, unde corulu alumniloru seminariului romanu gr. cat. i-intempiná cu cantarea: „Eata preotulu mare“ executata in patru tonuri cu precisiune si eleganta cá tóte celealalte cantari intonate sub decursulu liturgiei sante de acel'asi coru.

Nota. Deducerea episcopului consecrandu cu pompa serbatorésca la baserica, nu este ce-va lucru nou; istori'a basericésca ne-intinde nenumerate asemene esemple. Asia Teodoretu (lib. 8.

¹⁾ Asiediamentele vechie basericesci prescriu a se face consecrarea episcopésca prin mai multi, seau celu puçinu prin trei episcopi. Acést'a inse nu este de esinti'a consecrarii; ci s'a ronduitu numai pentru de a se aretá cu atátu mai vertosu marimea demnitatii episcopesci. Lips'a dara dispensédia de la observarea acestei regule. Istori'a basericésca vorbesce despre mai multe consecrari episcopesci facute numai prin doi episcopi (p. e. consecrarea pontificelului Pelagiu † 560), seau si numai prin unu episcopu, (p. e. consecrarea lui Sideriu de episcopu in Palebisca). Altcumu acést'a se póte eulege si din ritualulu nostru, unde numai unulu se numesce „episcopu consecratoriu“, eara ceialalti se dícu „impreuna sierbitori“, seau dupa pontificalulu romanu „asistinti.“

²⁾ „Toute cette divine liturgie n'est que la mélodie de l'amour, de la foi et de l'espérance, qui ressuscitent les échos lointains du passé.“ Al. Sturza in „Considérations sur la doctrine et l'esprit de l'église orthodoxe.“ Oeuvres posthumes. Paris 1860. Acést'a carte o-a scrisu autoriulu in anulu 25 alu vietiei sale, care sterni mare atentiune, si fú tradusa indata in limb'a germana, anglesa si gréca; in cátu inse pentru principiile marturisite in díns'a, s'ar poté face multe esceptiuni.

Hist. cap. 20.) ne spune, că antistii consecrandi se deduceau cu procesiune solenă de episcopi, preoti, diaconi, calugheri și credincioși între cântări și imni basericesci. Acést'a nu s'a facutu și nu se face din vanitate seau superbia, ci se se vedesca cu atât mai tare marimea demnitatii conferinde. Si bine asiá! Au nu se cuvine, cá atletulu încoronandu se fia portatu cu triumfu la locul încoronarei sale?

II. Episcopulu consecrandu intrà în altariu; eara episcopulu pontificante luandu-si tempu dupa datina, adica implinindu rogatiunile prescise inaintea ss. icone, și imbracandu-se în ornamentele (odasidile) episcopesci, siediu în tronulu depe amvonu, asistandu-i clerulu de ambe partile, eara inainte-i pe pardoséla s'a intinsu *vulturulu*.

Nota. *Vulturulu* este unu tapetu seau o pandia, ce ne represinta sugravita o cetate spalata de patru riuri, cu murii și turnurile sale; în verfulu cetatii vulturulu cu aripele intinse, standu cu unu petioru pe turnulu, cu cel'altu pe murii cetatii. Riurile aréta darulu invetiaturei domnedieesci, la care este chiamatu episcopulu; eetatea intipuesce episcopi'a lui; eara vulturulu însémna caderea superbeii acvile romane sub sant'a cruce alui Christosu; aducundu totodata a minte episcopului, cá trebue se se redice cu sufletulu seu la Domnedieu peste toti ceialalti, asemene vulturului, ce se inaltia cu usioratate peste piscurile cele mai inalte.

III. Fiendu aceste pregatite astfelu, episcopulu consecrandu a esitu din altariu dedusu de doi canonici (rdisimii dni Anderco și Nyzistor), imbracatu în falonu și patrafiru, cu s. evangelia în mana, și standu pe vulturu față cu episcopulu pontificante, s'a inchinatu lui în tipu de plecatiune. Intrebandu pontificantele: „*Ce ai venitu a cere de la noi?*“ consecrandulu respunde: „*Eu Ioanu evangelistulu, cu îndurarea lui Domnedieu alesu alu santului scaunu episcopescu de Ghier'la, se me chirotonescu de manele tale.*“

Nota. Episcopulu consecrandu se imbraca la inceputu în falonu și patrafiru, și numai mai tardiu în ornamentele arhieresci, cá se se arete, cá în dinsulu este complinirea ordului preotiei. Eară s. evangelia o tiene în mana, cá se-si aduca aminte, cá dinsulu este asemene unui Moise, care a vorbitu cu Domnedieu, și a primitu din manele lui legea, cá se o propuna popoului; asemene unui Moise stă dinsulu între Domnedieu și între credinciosii diecesei sale, cá se-i conduca în pamentulu promisiunii, în patri'a ceresca.

IV. Acumu la provocarea arhierelui pontificante: „*Aré-ta-ti direptatile!*“ s'a cetitu prin notariulu consist. dr. Vas. Iutiu benignele colatiunale imperatesci, bulele papale și literele metropolitane delegatorie la consecrare, cá totu atât semne ale consecrării sale legitime.

Nota. S'a cetitu bulele papale; pentrucă pontificele romanu fiendu urmatoriulu stului Petru, și cá atare vicariulu lui Christosu și capulu a tóta turm'a crestina, nimene nu póte se conduca, se guverne, și se pasca vreo parte a acestei turme, déca nu are misiune la acést'a de la D. n. I. Chr. prin pontificele romanu, carui sunt date cheile imperatiei criului. „*Memento — dice Tertulianu — claves Dominum Petro, et per eum ecclesiae reliquisse.*“ „*Bono unitatis — dice s. Optatu Milev. (l. 7. de schism. Donat.) — B. Petrus . . . et praeferri apostolis meruit, et claves coelorum communicandas ceteris solus accepit.*“ S'a cetitu și colatiunalele imperatesci; pentru cá regele Ungariei cá rege apostolicu încátu pentru tierete, ce se tienu de coron'a unгурésca, are dreptulu de a denumi episcopi pentru scaunele vacante, cumu se vede din art. XIX. alu concordatului.¹⁾ Acestu

dreptu usurpatu și mainainte, p. e. sub Ladislau IV.¹⁾, si-l'a castigatu ste imperatulu și regele Sigismundu, și si l'a asecuratu prin decretulu serbatorescu alu sinodului constantiense (potestas nominationis, electionis et collationis) și prin legea tieriei art. XXI. an. 1435.²⁾

V. Pontificantele întrebà mai departe: „*Dara ce credi etc.?*“ și consecrandulu respunde cetindu cu tonu inaltu simbolulu „*Credu intr'unulu Domnedieu*“, și marturisirea credintiei cuprinsa în arhieraticonu despre cele trei ipostasuri ale domnedieirii necuprinse, și despre intruparea Fiiului și Cuventului lui Domnedieu, și despre cele dóue nature în unulu și acel'asi Christosu Domnedieuulu nostru.

Nota. Profesiunea credintiei din partea consecrandiloru este o datina stravechia, ce o-a santiunatu prin lege acumu înca Iustinianu cu rescriptulu seu cátra Petru magistrulu, novel. 137. c. 2. „*Volens exegi . . . ab eo, qui ordinandus est, libellum eius propria suscriptione, complectentem, quae ad rectam eius fidem pertinent.*“ Atari libeluri (literae synodicae), dupacumu ne invétia istori'a basericesca, aveau datina a tramite la pontifice patriarhii despre neoconsecrati; ceea ce nefacundu Epifaniu alesu de patriarcu alu Constantinopolei, fu certatu aspru de pontificele Hormisd'a, cá unulu ce a calcatu observarea reguleloru antice și form'a datinei vechie.

VI. Finindu-se aceste pontificantele, binecuventandu pre consecrandulu, dise trei rogatiuni pregatitorie, finite cu orarea de „*Multi ani*“, ce s'a repetitu și prin coru totu de atât ori.

Nota. Cumca asemene orari de fericire se faceau cu ocașiunea consecrării cá acumu și în vechime, cetimu la mai multi pintre autorii antici, asiá p. e. la Codinu cap. 20. num. 5.: „*Et mox omnes ad multos annos acclamabant*“, și num. 6.: „*Renunciato ab imperatore patriarcha, faustam acclamationem utriusque solitam etc.*“ Grecii strigau: „*πολλὰ ἔτη*“, cumu se vede totu din acel'asi Codinu și din conc. calcedon.

VII. Intr'aceea pontificantele predece consecrandulu dupa rogatiunea prima toiagulu pastoralu cu cuventele: „*Primesce toiagulu, cá se pasci turm'a lui Christosu cea incredintiata tie, și celoru ascultatori supusi tie se fii toiagu și spriginire; eara pre cei neascultatori și intariti la cerbice cu acestu toiagu se-i piedepsesci, cá cu toiagulu indreptarii pre dinsi în credintia se-i padiesci;*“ eara dupa rogatiunea a dou'a celu alesu sarutà man'a pontificantelui; și pontificantele lu-sarutà pre dinsulu în frunte și pe umere; intru acestu tipu și arhierelu asistente.

Nota. Toiagulu este la episcopi aceea, ce este la imperati sceptrulu. Folosirea stravechia a toiagului se vede din conc. toletanu IV. c. 27, care demanda, cá episcopiloru restituindi în demnitatea loru se li se redecé anelulu și toiagulu; se vede din Isidoru lib. II. de off. c. 5.: „*Huic autem dum consecratur datur baculus, ut eius iudicio subditam plebem vel regat, vel corrigat, vel infirmitatem infirmorum sustineat;*“ se vede din concil. gener. VIII. act. 7, în care ivindu-se Fotiu cu toiagulu a mana, Macsimu legatulu pontifelui romanu demandà a i-se luá toiagulu, dicundu: „*Baculus signum est dignitatis pastoralis, quod hic habere nullatenus debet, quia lupus est, non pastor etc.*“ Toiagulu însémna poterea episcopului de a guverná, de a piedepsi pre cei neplecati, de a indreptá pre cei retaciti, și de a aduná la sine pre cei departati, precumu se póte culege acést'a acumu și din citatele de mai susu. Mai departe consecrandulu saruta drépt'a pontificantelui, cá pre o sierbitória a charului domnedieescu, care va se-lu redice pre dinsulu la trépt'a inalta a episcopiei; eara pontificantele și asistentele saruta pre consecrandulu în frunte și pe umere, intipuinđu prin acést'a incredintiarea (logodirea) lui cu s. baserice'a.

¹⁾ „*Maiestas sua caesarea in seligendis episcopis, quos vigore privilegii apostolice a serenissimis antecessoribus suis ad ipsam devoluti a s. sede canonice instituendos praesentat seu nominat, imposterum quoque antistitum imprimis compvincialium consilio utetur.*“ Concord. art. XIX. Cuventulu „*nominat*“ suna pentru scaunele episcopesci ce se tienu de coron'a Ungariei, eara „*praesentat*“ pentru scaunele episcopesci ale celor' alalte provincie ereditarie.

¹⁾ cf. Fejér. Codex. Dipl. t. 8. vol. 4. p. 321.

²⁾ cf. Kollár Hist. diplom. juris patronat. Hung. reg.

VIII. Dupa acést'a pontificantele siediù in tronu, eara alesulu a depusu juramentulu papale in genunchi, cu trei degete pe s. evangelia, juruindu astfelu serbatoresce, cà va fi fidelu si supusu pontificelui romanu, cà va padf credinti'a cat., disciplin'a canonica, indemnitatea lucruriloru basericesei etc.

Nota. Depunerea juramentului s'a pofitu mai antâiu numai de la episcopii reintorsi de la schisma seau eresu, conformu conciliului nicenu, care a ordonat, cá atâtu Catarii câtu si Novatianii rentorsi la sinulu mamei adeverate, se nu se primésca fora juramentu. Dar impregiurarile nefavoritorie, destinsu cãderea trista a mai multoru episcopi in retacire a adusu lucrulu acolo, de juramentulu a inceputu cu incetulu a deoblegá pre toti episcopii consecrandi, ce se culege din concil. tolet. XI. la an. 675. „*Quamquam omnes, qui sacris mancipantur ordinibus, canonicis regulis teneantur, expeditibile tamen est, ut promissionis suae vota sub cautione spondeant; . . . solet enim plus timeri quod singulariter pollicetur, quam quod generali sponsione concluditur*“ (can. 6. decr. XXIII.) Form'a acestui juramentu nu a fostu totdeun'a aceeași, ci dupa diversitatea temporiloru a fostu diversa. Un'a dintre formulele cele mai vechi se deriva seau de la Pelagiu II. seau de la Gregoriu celu mare; eara formul'a usitata asta-di este cea din Decretale, modificata de Clemente VIII. ¹⁾

IX. Depunendu episcopulu consecrandu juramentulu, intrã cu clerulu in altariu, apoi se incepu si se cantã s. liturgia dupa datina pana la cantarea intreitu santului („sante Domnedieule“); si consecrandulu s'a imbracatu in ornamentele episcopesci pana la omoforu, acest'a inse nu l'a invescutu, si intrarea mica nu o-a facutu dimpreuna cu ceialalti, pentru cá mai tardiu se fia dedusu cu petrecere solena; si intru adeveru dupa cantarea intreitu santului, inainte de binecuentarea si dimiterea catecumeniloru, estra doi canonici cu episcopulu consecrandu in midilocolu basericei, si intonandu unulu „*Poruncéscé etc.*“, lu-dedusera serbatoresce pana la usi'a imperatésca, unde luandu-lu de mana episcopulu asistente Franc. Szaniszló si prepositulu capitulare Nicolau Borbol'a, incungiurara cu dinsulu de trei ori s. altariu (més'a), sarutandu consecrandulu cornurile mesei sante, intre ce corulu resunã tropariile indatinat „*Santiloru martiri etc.*“

Nota. Deducerea episcopului consecrandu la altariu prin altii va se ne-dica, cà nimene se nu-si iee sie onórea acést'a, fora numai cel'a ce e chiamatu de la Domnedieu cá Aronu. Incungiurarea altariului pare a-si avé bas'a sa inca in testamentulu vechiu. „*Spalã-voiu intru cei nevinovati manele mele, si voiu incungiurã altariulu teu Domne*“, canta profetulu imperatescu (Ps. 25.) Se insémna prin dins'a: a) voi'a si cugetulu plecatu alu consecrandului, de a merge si a se întórce, încãtreu-lu va conduce Domnedieu; se insémna b) cà tóte se intoreu, tóte se stramuta in lume, si sufletulu omului alérga neodinitu si nemultiamitu, pana ce nu se opresce in Domnedieu, fienti'a neschimbata si nestramutata. Earã sarutarea cornuriloru mesei sante este argumentulu adoratiunii, cu care onorãmu pre Domnedieu, si alu iubirii, cu care suntemu càtra cele domnedieesci.

X. Dupa incungiurarea altariului urmã consecrarea in intielesulu propriu. Consecrandulu ingenunchiã inaintea mesei sante, si asiediandu-si ambe manele intocmite un'a peste alt'a pe més'a sante, si-puse peste ele fruntea sa. Earã episcopulu consecratoriu puse pe capulu consecrandului omoforulu, si s. evangelia pe capulu si grumadii lui, mai apoi fece trei cruci peste capulu lui, si tienendu manele peste dinsulu, dîse santele cuvente ale santirii. Si eatal celu ce mainainte erã unulu din turma, acumu e pastoriu; celu ce mainainte erã unulu dintre fii, acumu e parinte; celu ce mainainte erã unulu dintre invetiacei, acumu e invetiatoriu; celu ce mainainte erã unulu dintre preoti, acumu e arhieru dupa rónduél'a lui Melchisedecu, e principele, e angerulu basericei, e urmatoriulu apostoliloru, e glori'a lui Christosu.

Nota. Ingenunchiarea consecrandului insémna: a) supunerea vietiei sale lui Domnedieu, autoriului a tóta santirea; b) recunoscerea slabitiunii sale omenesci, „nam — dîce s. Tom'a in Ephes. 3, 14 — quia in genu est fortitudo corporis, quando quis genua flectit, protestatur debilitatem suae virtutis.“ Impunerea manelor, — materi'a esintiala a consecrarei — póte se aiba mai multe insemnatați: a) fiendca manele sunt instrumentulu lucrarei, deaici impunerea manelor arhieresci pe capulu consecrandului e simbolulu operatiunii si alu inspiratiunii lui Domnedieu, care conferesce consecrandului virtutea si evalitatea sacramentalã; b) fiendca man'a se folosese de comunu pentru delaturarea vercarui periclu, ce amenintia capulu, deaici impunerea maniloru e simbolulu ajutoriului si protectiunii dieesci; c) in urma impunerea manelor face atentu pre arhieru a alesu, cá se-si aduca a minte a inoepe, a continuá si a finí sub manuducerea lui Domnedieu tóte faptele sale. „*Fericiti — eschiana Hallier de s. electionibus e ordinationibus — acei'a, cari au asupra-si manele lui Domnedieu, premiandu virtutile loru, tiesendu si punendu cununa pe capulu loru nevinovatu*“. Impunerea s. evangeliie pe capulu si grumadii consecrandului inca este un'a dintre ceremoniele cele mai respectabile ale consecrarii; se face despre dins'a amintire acumu in Const. apost. la Clemente I. 8. c. 4., la s. Dionisiu c. 8. eccles. Hier., in conc. din Cartag. IV. c. 2. care dîce: „*Episcopus cum ordinatur, duo episcopi ponant vel teneant evangeliorum codicem super caput et cervicem eius*.“ Care ceremonia s. insémna: a) cà diregatori'a principala a episcopului este nu numai a cunósce bine tote lucrurile si invetiaturele domnedieesci, ci a-le predicá acele si altor'a; b) cà episcopulu, care e capulu credintiosiloru, este si elu supusu legiloru acestoru sante, sub alu caroru jugu usioru trebue se-si plece cu cuceria grumadii sei. In urma nu va fi póte fora interesu a observá aici caus'a, pentru ce de consecrarea episcopului se face chiaru in aceea parte a s. liturgie, candu mai antâiu se binecuenta si dimitu catecumenii (cei chiamati), si apoi se oferescu ss. daruri? Precumu tóte ceremoniele basericesci, asia si acést'a are insemnatarea sa frumoasa; cá se se arete adica, cà episcopii sunt autorii a tóta binecuentarea; de la dinsii se deriva si poterea de a binecuentá, de a curatf pre cei necurati, si poterea de a oferf pentru cei credintiosi.

XI. Finindu-se astfelu consecrarea, episcopulu consecratoriu lu-imbracã pre nousantítulu, cá pre unulu ce acumu s'a facutu pastoriu oiloru lui Christosu, cu omoforulu; apoi i-a pusu anim'a, crucea etc., achiamandu la fiacare dupa datin'a vechia „*vrednicu este*“, repetîndu-se si de coru fiacare achiamatiune câte de trei ori.

Nota. Achiamatiunea de „*vrednicu este*“ si-are originea sa in anticitatea crestina. Erã adica datina la cei vechi, de la inaintarea cutarui barbatu la demnitatile basericesci se recerea testimoniulu nu numai alu arhieriloru, ci si alu poporului despre meritele si portarea lui morala, cá nu cum'va se se vêrésca la ministeriulu altariului vreunu nedemnu, cá nu cum'va se retacésca vreunu lupu selbatecu intre pastorii turmei lui I. Christosu; si anume, seau insu-si poporulu facea initiativ'a, pofindu cu o gura si cu o anima inaintarea cui-va la cutare demnitate basericesca; seau se provocá de auctoritatea legitima a comendá barbati de portare buna, cumu au provocatu pre poporu apostolii ingrigiti de alegerea diaconiloru „*ut considerarent viros boni testimonii*“ (act. ap. VI.); seau alesulu arhieriloru se aretá mai antâiu poporului, si numai dupa ce acel'a si-dá testimoniulu seu despre demnitatea lui, se procedea la ordinatiune, cumu se vede din Constit. apost. lib. 8. c. 4., din Tertulianu Apolog. c. 39.: „*Praesident . . . seniores, honorem istum non pretio, sed testimonio adepti*“, din s. Ciprianu epist. 41. unde dîce: „*cã ordinatiunea episcopului e de a se comprobá prin judecat'a si testimoniulu colegiloru si alu poporului*“, din conc. cartag. III. si IV. etc. Testificarea poporului se intemplã in moduri diverse. Auneori se retienea datin'a de achiamatiune, usitata la Romani; asia propunendu s. Augustinu pre Eradîu de urmatoriulu seu, poporulu

¹⁾ Vedi-o in pontificalulu romanu edit. Urbina. 1818 pag. 55., seau in „*Lehrbuch des Kirchenrechts von G. Philipps*“ t. 2. pag. 148 in totu cuprinsulu seu.

strigà: Deo gratias, Christo laudes; fiat, fiat; exaudi Christe, Eradius conserva etc.,“ cari s'au repetitu de poporu mai demulteori, si cari se vedu a fi gemine cu cele ce dice Trebeliu, cà s'au strigatu la alegerea imperatului Claudiu: „Auguste Claudi, dii te nobis praesent! Auguste Claudi, principem te . . . semper optavimus.“ Dar totusi formul'a mai usitata de achiamare erà: „*dignus est, dignus est*“ (vrednicu este, vrednicu este). Asia Simeonu metafrastulu referesce despre ordinatiunea stului Eutihiu patriarchului constantinopolitanu: „Omnes uno animo, eademque mente, atque una voce ante tempus proclamarunt: dignus est.“ Asemene ne referesce despro ordinatiunea lui Fabianu pontificalui rom. Eusebiu lib. 6. Hist. c. 22. etc. etc. Mai tardiu inse s'au opritu in alegerile episcopiloru achiamatiunile tumultu-ose; caus' a ni-o spune Osiu in conc. sardic. can. 2.: „Cum manifestum sit, potuisse paucos praemio et mercede corrumpi, eos qui sinceram fidem non habent, ut clamarent in ecclesia.“ La astfeliu de abusuri pare a tienti si s. Ambrosiu de dign. sacerd. c. 8.: „Nescii homines et indocti in ordinationibus eorum clamant: dignus est, iustus est; et conscientia misera: indignus es, iniustus es, dicit.“ Astfeliu acest'a datina de achiamare mai traesce inca si asta-di in baseric'a nòstra, inse fora alt'a insemnate, decatu cá o remasitia scumpa a anticitatii crestine.

XII. Acumu archiereii cei de fačia sarutara pre episcopulu nouconsecratu; eara corulu intonà: „*Pre episcopulu si domnitoriulu nostru scl.*“

Nota. Acest'a este ultimulu ritu alu consecrarii, ritu, ce se deriva din vechime, cumu aréta Const. apost. lib. 8. c. 5.: „A reliquis episcopis, cunctis eum in Domino osculantibus.“ cf. si Dionisiu cap. 5. eccl. hier. p. 2. Sarutarea insémna bucuri'a impromutata pentru atât'a daru alu lui Domnedieu, si recunòscerea sincera, cà nouconsecratulu s'a facutu acumu confrate celor-alalti archipastori ai basericeii lui Christosu.

XIII. Dupa aceste episcopulu nouchirotonitu continuà cá pontificante tóta s. liturgia pana la rogatiunea amvonului, dupa care se cantà „*Pre tine Domnedieule*“ (Te Deum) si se cetira ecteniile pentru pontificele, imperatulu, episcopulu consecratoriu si consecratu etc.

Nota. Nu póte fi indoela, cà darea de multiamita (gratiarum actio) a fostu usitata in baserica precumu la tóte evenimentele mai insemnate, asia si la consecrarea episcopéscã; astfeliu cetimu cà s'a facutu p. e. la consecrarea stului Godefridu, stului Anselmu etc. (cf. Hallier o. c.) Lucru preafirescu; au care anima ar poté fi atátu de impetrata, cá se nu se misce, vediendu darulu, ce-lu lucra Domnedieu in mediloculu poporului seu? tramitiendu pre alesii sei in siru neintruptu, cá se fia caleusi celoru retaciti, propta celoru ce se elatina, mangaiaro celoru intristati, bucuria celoru drepti, si toturoru conducatori la ceriuri, patri'a nòstra cea eterna!

XIV. Acumu ambii archierei cuprinsera locu in tronu; si anume ilustr. sa Iosifu Papp-Szilágyi in tronulu celu mare, eara ilustr. sa Ioanu Vanci'a fačia cu dinsulu in tronulu depe amvonu, si cetira cuventarile sale ocazionale. Mai antáiu luà cuventu episcopulu consecratoriu, salutandu pre nouconsecratulu cu cuvente, cari pare cà au fostu rapite chiaru din animele nòstre, si fericitandu baseric'a, natiunea si díeces'a ghierlana, pentru cà va poté se aiba in frunte unu asemene archiereu, unu asemene conducatoriu, unu asemene parinte. Dupa acest'a ceti nouconsecratulu cuventarea sa, depingundu cu penelu finu icon'a unui archipastoriu dupa trasurele lui depuse in s. scriptura. — Se continuediu óre mai departe? „Necesse est dicendi finem facere; nam cupio patris audire vocem“ dice s. Crisostomu (hom. 5. de poenit.) inca cá preotu, cu referire la episcopulu s. Meletiu. Si eu? Eu paré cà audu strigandu-mi publiculu cu nerabdare: finesce, finesce! se cetimu cuventele parintiloru! — Fia! Au ce se mai vorbésca invetiachelulu, candu suna rostulu invetiatoriloru? Eata

aici am onóre a strapune ambele acele cuventari, pentru publicare in „Sionulu rom.“

XV. Dupa „*Fia numele Domnului*“ ilustritatea sa noulu archiereu pasí pe amvonu cu toiagulu in mana. Acumu urmà o scena rapitória de anime; credintiosii, intre cari — rara fericire! — si mam'a dulce a consecratului, cá la o mandare tainica cadiura cu totii in genunchi, si nouconsecratulu intonandu „*Binecuvantarea lui Domnedieu preste voi*“ impartí pentru antái'a óra cá archiereu binecuvantarea papala. Eara dupa finirea a totu sierbitiului domnediescu fù dedusu intre sunetulu clopoteloru cu procesiune la cas'a sa, petrecutu de fericitarile nenumariloru sei amici, cunoscuti si onoratori. —

Eata on. cetitori! acest'a este solenitatea, la care amu fostu fericiti a asistá in 3 Dec. 1865. Profitu de acest'a ocaziune, pentru de a espime recunoscinti'a nòstra corului seminariale. Mai marii nostri s'au ingrigitu inca cu diecenie mainainte, cá tenerii romani, aceste surcele de sperantia ale natiunii, cari, adunati din diversele parti ale Ungariei la scólele oradane, si-ieau crescerea in seminariulu nostru domesticu, (si atari sunt estempu peste o suta, parte in fundatiune, parte convictori) langa propasirea in scientie se se deprinda si in artea musicei vocale, mai alesu cu privire la cantarile basericesci. Precisiunea, eleganti'a, armoni'a, cu care esecutà acestu coru piesele singuratece, precumu si de altadata mai demulteori, asia si cu ocaziunea acest'a a storsu cuvente de admirare chiaru si depe buzele strainiloru, si peste totu a conferitu multu la marimea festivitatii.

Inca puçinu. Solenitatea fù incheiata cu prandiulu stralucitu, datu in onórea nousantitului archiereu de ilustritatea sa Iosifu P. Szilágyi, la 2 óre, la care fusera invitati si luara parte cámu la cincidieci de persóne, intre cari: generalulu curasiloru, comitele supremu, consululu cetatii, mai multi dintre canonicii lat., preotínea nòstra din locu si mai multi din provincia, dirigatori romani si magiari. Arom'a prandiului, inchinarile (toastele) care de care mai frumóse, mai insufetite, urmau un'a dupa alt'a. Mai antáiu s'a redicatu ilustr. sa Iosifu P. Szilágyi, si dandu espresiune viaa sentimenteloru, de cari ne-insufletiamu cu totii, redicà pocalulu pentru santitatea sa pontificele romanu, pentru imperatulu, pentru armata, pentru eroulu dílei episcopulu de Ghierl'a, pentru capitululu localu gr. cat., care in decursu de câtiva ani dede nu mai puçini, decatu patru episcopi basericeii romane. Acumu se redicà ilustr. sa Ioanu Vanci'a, si inchinà denou pentru venerandulu parinte din Rom'a, pentru imperatulu etc. si pentru ilustr. sa episcopulu consecratoriu. Mai inchinara apoi comitele supr., consululu cetatii, prepositulu Borbol'a, canoniculu de Ghierl'a Anderco, canoniculu lat. conte Haller, avocatulu Gozmanu, Iutiu, Popfiu, vice-comitele Romanu etc. Cugetu, cà abia e de lipsa se adaugu, cà tóte aceste fusera petrecute de „*se traésca*“ entusiastice.

Si acumu mi depunu péna; o dorere muta cuprinde anima mea, si — sciu! — animele toturoru condiecesaniloru miei; se apropia tempulu despartirii noulu archiereu de díeces'a, care-lu numerá cu atát'a mandria intre fiii sei; pecandu voru esí la lumina ordurile aceste, ilustritatea sa nu mai e in mediloculu nostru. Ma noi dedati a-ne inchinà svaturiloru preaintiepte ale provedintiei domnediesci, lu-petrecemu cu frumósele cuvente ale stului Anselmu: „Gloria in excelsis Deo, qui fidei et sapientiae vestrae lucernam in eminenti constituit candelabro, ut luceat omnibus, qui in domo sunt. Oramus itaque omnipotentem Deum: ut illa sic ardeat, ut non consummatur; sic luceat aliis, ut sibi nunquam extinguatur“ (S. Anselmu càtra Lanfranc metrop. din Canterbury † 1089); strigandu-i neincetatu din departare cu s. Ambrosiu: „*Et tu nostri in tuis votis non obliviscaris!*“ (S. Ambrosiu ad Felic. Comens. epp. epist. 60).

Iustinu Popfiu.

Amvonulu.

Cuventarea episcopului de Oradea-mare, ilustrisimului d. dr. Iosifu Papp-Szilágyi

(tîenuta în baseric'a catedr. orad. cu ocasiunea consecrării ilustrității sale dr. Ioanu Vancj'a de episcopu alu diëcesei ghierlane, în 3 Dec. 1865.)

Rara serbatóre serbàmú noi asta-di, a santîrii unui episcopu, stelpu alu basericeii; si indoita este bucuri'a nóstra, cumca acestu episcopu santitu sunteti preastraluci'a vóstra, unulu dintre noi, din preotii acestei catedrale, pre carele te-a binecuventatu Domnedieu cá pre profetulu înainte mergatoriulu Domnului, Ioanu, inca în pantecele maicei, si te-a adusu în lume, cá se fi duce, povetiutoriulu poporului seu. *Ioanu* numele teu, alesulu lui Domnedieu, apostolulu Domnului Isusu, investiacelulu, pre carele l'a iubitu Domnulu; evangelistu, cá se evangelisedi si se descoperi tainele mantuirii celor ce voru ascultá cu credintia. Tu esti cu adeveratu alesulu Domnului, pre carele l'a padítu angerulu padítoriu din pruncía pana la barbatía, crescundu în întiepletiune si scientia înainte lui Domnedieu si înainte ómeniloru, acumu cá pruncu aretandu-te ornamentulu scóleloru, în cari ai fostu fruntea scolariloru si esemplulu vietiei, care nepetata o-ai padítu pana în barbatía; deunde cunóscemu, cá esti alesulu Domnului, cu carele a indiestratu baseric'a sa, si te-a inaltiatu spre bucuri'a nóstra comuna la trépt'a episcopiei, spre care primisi asta-di santírea. —

Oh fericita mama! care te-a nascutu; fericitu cleru si poporu! carui'a esti datu episcopu si parinte; cá tu esti indreptatoriulu credintiei si tipu blandetieloru, tu esemplulu curatiei, tu întiepletiune si scientia plantata în baseric'a Domnului, tu lumina de la Christosu, data cá se luminedi pre cei ce ambla întru întunerecu si în umbr'a mortii. Tu darulu lui Domnedieu, datu poporului seu, spre mantuirea lui; tu radi'a si frumseti'a basericeii; tu binecuventarea poporului romanu! pre carele lu-iubesce Domnulu, pentru cá te-a datu lui pre tine.

Oh nu te teme dara turma mica, santa baserica unita! cá Tata-lu te-a alesu a-ti da tîe imperatía, nu desiérta si trecatória, ci imperatía sufletésca, statornica, eterna. Nu te teme turma mica, santa baserica romanésca catolica, mirésa alésa alui Christosu, impreunata cu capulu apostoliloru, padítoriulu chiaiiloru imperatiei ceriuriloru si pastoriu mai mare a tóta turm'a credintiosa a lui Christosu, precumu este scrisu în sant'a lui evangelia. Pe steagulu teu stá *Rom'a*, glori'a numelui teu. Inse nu *Rom'a pagana*, cu care se falescu paganii, ci *Rom'a crestina*, care a invinsu paganatatea, si crucea mantuirei o-a implantatu în tóte partile pamentului. *Rom'a crestina* este glori'a numelui teu, cá acolo din neamulu teu romanu siede pe scaunu, pre carele l'a lasatu Christosu în loculu seu pe pamentu. Acestui pastoriu mai mare se supunu toti, cei ce voescu se se mantúesca, carii voescu se între în imperatí'a lui Domnedieu, în baseric'a lui Christosu adeverata, singura mantuitória, a carei usia o deschide elu cu chiaile, cari le-a moscenitu de la Christosu, prin san-Pietru, capulu apostoliloru.

Nu te teme turma mica, baserica romanésca, cá mare esti tu impreunata cu *Rom'a*, si prin ea cu soiulu teu celu mare romanu si cu toti crestinii binecredintiosi peste totu pamentulu, cari marturisescu impreuna cu tine o credintia, o sperare, si o iubire. Si tu baserica

romanésca catolica esti parte a unei turme a lui Christosu, supuse acelu unui pastoriu, pre carele nu ómenii l'au alesu, ci Christosu l'a rouditu si l'a datu, cá se-lu cunósca toti ómenii a tuturoru vécuriloru, prin carele unulu capu vediutu basericescu este baseric'a lui Christosu *un'a, santa, catolica* si deplinitu *apostolica*, cu verfulu si capulu apostoliloru, precumu marturisesce tóta lumea crestina; care verfu si capu alu apostoliloru, afara de baseric'a romana, nu se mai afla. Pentru aceea acést'a baserica este baseric'a lumii, nu a unei numai, seau altei natiuni, ci este baseric'a tuturoru natiuniloru, tuturoru ómeniloru, pre cari Spiretulu s., candu a impartítu limbe de focu, pre toti întru o unire i-a chiamatu, cá se fia toti o turma, sub unu pastoriu, precumu a asiediatu Christosu Mantuitoriulu lumii. —

Salta dara si te-bucura Sióne romanu! capetandu asta-di unu stelpu nou, unu apostolu nou, carele va latí lumin'a, de care s'a luminatu si pana acumu tóta natiunea romana.

Vení-va tempulu, în care va întielege totu Romanulu, de unde i-a venitu mantuirea, si va marturisi totu sincerulu Romanu, cá luminarea, cultivarea, védi'a si mantuirea natiunei a venitu de la unirea Romaniloru cu mam'a baserica si scaunulu stului Petru din *Rom'a*; care nu numai a primitu limb'a liturgica romanésca, carea a sustienutu natiunalitatea periclitata prin limb'a grecésca si slavonésca vêrita în basericele Romaniloru: ci inca prin aceea, cá limb'a latina, limb'a lui Cicerone si a celor'alalti invetiati strabuni ai nostri romani, de cari si asta-di se minuna lumea, o-a pastratu si asiediatu a ff limb'a cultului domnedieescu în tóta baseric'a catolica, a facutu, cá limb'a romana pe pamentu se fia neperitória, latíta prin catolicismu preste totu pamentulu, vietuitória pana la capetulu vécuriloru.

Dar salta si tu si te-bucura diëcesa ghierlana, cá eata episcopulu teu, pre carele l'a alesu Domnulu, acumu siede pe tronulu cu cununa imperatésca cununatu, si cu toiagulu poterii date lui de la Domnedieu spre ocarmuirea ta, fericirea ta, inflorirea ta, si mantuirea ta sufletésca. Primesce-lu cá pre profetulu celui Preainaltu tramisu la tine.

Dar primesce-lu si tu natiune romana pre unulu dintre principii tei sufletesci, carele este frumseti'a ta si glori'a ta, si se conglasiumu cu totii în oftarea unanima: cá preabunulu Domnedieu, carele ni l'a datu, se ni-lu si tiena întru díle îndelungate, dreptu indreptandu cuventulu adeverului, spre luminarea, fericirea si mantuirea poporului romanu! Întru multi ani!!!

Corespondintia.

Siarosiu, 9 Ianuaru 1866.

Multu onorate domnule redactoru! Amesuratu oblegatiunei mele din nrulu 5 alu „Sionului rom.“ din semestrulu trecut, mi-tienu de cea mai santa detorintia a-ve incunoscintía inca unu casu în caus'a scóleloru nóstre depre aicea, carele a implutu de indignatiune anim'a fiacarui binesemítoriu. Precandu adica pre ici cólea asia dîcundu inca mai resuffá câte scóla, ce se pareá cá tredíta din somnulu letargicu, mîritandu luarea-aminte a publicului: deodata ne-vediùmu aruncati dearondulu într' unu chaosu întunecatu în diu'a de 27 Decembre a. tr., în carea comisiunea micsta venindu în Mediasiu pentru reclamatiunile faoute din partea teneriloru oblegati de a militá, docintiloru nostri fora cea mai puçina esceptiune le-a datu resolutiuni negative, si acést'a fora de a se observá §. 19 din legea de întregirea armatei, ba nici cer-

candu-li-se documentele, ci numai „pentru că reclamantul nu se află în conspectul datu comisiunei în lun'a lui Augustu decătra m. guberniu alu tierii (weil der Reclamant in dem von dem h. Landes-Gubernium im August hieher eingereichten Conspect nicht findbar ist: nicht befreit). Astfelu mai multi docinti prevediuti cu tóte documentele prescise, cari în I. II. III. si IV. clasa totu pre acele statii au fostu liberi de asentare, cu ast'a o casiune nu mai sunt. Cine a insiratu docintii nostri în conspectulu acel'a, ce-lu avea onor. comisiune? nu scimu; destulu inse, că acel'a atât'a e defectuosu, cătu unele comune intr' insulu sunt aruncate dintr' unu decanatu intr' altulu, precumu d. e. Musin'a din decanatul Mediasului în alu Sabiiului, Siarosulu din decanatul Mediasului în alu Ibasifaleului sel.; asemeni sunt schimbate numele docintiloru, precumu d. e. si în acés'a parochia e inscrisu unu Vasiliu Vladu, carele aici e cu totulu necunoscutu; ba decanatul Mediasului, carele cuprinde în sine vreo 24 de parochie, indesiertu se-va cauti în memoratulu conspectu chiaru si cu lamp'a lui Diogene, cu tóte că mai multi docinti faptice sunt asediati intr' insulu că docinti definitivi. Acumu recursele la inalt. reg. guberniu se întrecu unulu pre altulu, si pentru total'a ruinare a scóleloru nu mai e alt'a de lipsa, decătu că si de acolo se vina negative, apoi se póte totu buciná: „Scóle, scóle si ear scóle! Docinti harnici si pedagogi sel.“ căci pana acumu tot au fostu cumu au fostu, dar apoi deací-incolo chiaru voru fi numai viersulu celui ce striga în desiertu. Noi nu ne potemu esprimá destulu mirarea nóstra, cum e aceea de inalt. r. guberniu acestea despuseti-uni le-a aplicatu numai la docintii romani; precandu reformatii, Luteranii, rom.-catolicii, unitarii si Israelitii, prelanga documentele prescise, fora de alte conspecte, s'au bucuratu pentru sine de deplin'a valóre a amintitei legi de inrolare.

Deci sermanulu docinte romanu de ar secerá în oficiulu seu si cea mai laudabile frupte, totusi semnu de remuneratiune nu va poté fi promovatu la alta statii mai buna, că nuom'va fiendu inschimbatu în conspectu, se fia amenintiatu cu periclu de asentare. În casulu acest'a nu ne-ar remané dar alt'a, for se ne reintórcemu cara-si la dascalii cei betrani, cari se ne invetie pruncii buchile betranului Cirilu, si se memorisedie ‚ciasoslovulu‘, — căci acei'a apoi voru fi siguri în posturile lor, si de nu se voru aflá din templare inserisi în conspectu.*)

Teodoru Valer. Bourz'a, parochu gr. c.

Literatura.

Physische Geografie des heiligen Landes, von Eduard Robinson, Dr. u. Prof. der Theologie in New-York (cá suplementu la opurile de mainainte despre Palestin'a) Leipzig 1865. Pr. 2 $\frac{1}{3}$ tal. — Robinson figurá cá autoritate fácia cu geografía Palestinei. Dupa prim'a caletoria facuta în oriente edá opulu „Palestin'a si provinciele vecine“ si apoi: „Geografía fisica a tiermuriloru siriace“. Dupa finirea caletoriei a dou'a facute în oriente continuá opulu intreruptu. Mai edá dinsulu: „Scrutari mai nóue biblice“. — Oplu mai de asupr'a semnatu e postumu. Din prefatiunei se vede că avea de scopu, se tractedie despre geografía fisica si apoi geografía istorica a Palestinei, de nu l'ar fi impiedecatu mórtea. Dupa prefatiune trece la fuintanele geografiei palestinene, si

*) Onorat'a preotíme se binevoésca a ingrigi, ca respectivii liberi de asentare se-si dee documentele lor *la tempulu seu si în terminulu prefaptu prin lege*; căci la dincontra si cei dealtmintrea scutiti inca si-potu pierde acestu dreptu din caus'a negrigririi terminului de justificare, astfelu pretindindu rigórea legei. În alte casuri, precumu si în celu presinte, se se recurga la m. ordinariatu metropolitanu, care nu ne-índoimu că va purcede si reclamá cu tóta energi'a pótitá de santieni'a causei, — deórace, decá se-vor inrolá docintii numai eaca asia, apoi se potu inchide cu totulu si scólele!
Red.

apoi în sectiunea I. vorbesce despre suprafáci'a Palestinei; în a II. despre riuri, lacuri, mari si fuintane; în a III. clim'a; si în a IV. nesce trasuri geologice. În fine tractéza despre cutremurele de pamentu. Opu de multa insemnetate nu numai pentru esegetulu biblicu, ci si pentru oricare omu mai erudit.

Fundamenta artis catecheticae, s. Aurelii Augustini liber de catechizandis rudibus, una cum I. Gersonii tractatu de parvulis trahendis ad Christum. Edidit et prooemio instruxit Dr. Laur. Max. Roth, prof. theol. past. in univtte Bononiensi; Moguntiae 1865. Pr. $\frac{1}{2}$ tal. — Studiulu santiloru parinti resariteni si apuseni precumu si alu scolasticei (intielegu scolastic'a cea nedegenerata) e acelu midlocu potinte, prin care scientiele sacre ieau unu avantaju si sboru mare; si la noi inca e de doritu cá acestu studiu de tesaure sacre din candu in candu se se escitedie mai tare; deci va fi binevenitu, credemu, si opusclulu acestu escelinte alu s. Augustinu; alu acelu geniu grandiosu africanu, impreuna cu tractatulu lui Gersoniu, mandri'a Galiei în sec. XIV. — Santulu augustinu descrie forte frumosu modrulu purcederei în catechisare, si de scopu ultimú pune: *Caritas de corde puro et conscientia bona et fide non ficta*. — Despre tractatulu lui Gersoniu díce editoriu: „In hoc tractatu Gersonius s. Augustini vestigia prosequens, praeclare loquitur; sed profert etiam nonnulla, ab illo minus tacta, quae in tractanda arte catechetica non parvi sunt momenti“. Cei versati în limb'a stramosiloru nostri voru scí trage folosu din aceste doue opuscule atâtú de celebrate în lumea catolica.

Geschichte der biblischen Offenbarung, als Einleitung in das alte und neue Testament, von Dr. Bonifacius Haneberg, Abt des Benedictinerstiftes St. Bonifac, Profess. der Theologie etc. in München. Dritte Auflage, Regensburg 1863. Pr. 4 fl. 48 cr. — Fácia cu modrulu celu nou, introdusu decurundu, de tradatu studiulu biblicu — óre mai bunu de cátu celu de mainainte cu *introduceri in s. scriptura* etc.} — opulu acés'a se celebréza cá unulu dintre cele mai eminenti.

Ueber Leben und Geistesentwicklung des Plotin. Neu-platonische Studien, von Dr. Arthur Richter. Halle 1864. Pr. 15 gr. de arg. — Despre acestu filosofu aprigu elinu diserara cu multa istetíme francesii Jules Simon, Bacherot, Barthélemy de St. Hilaire. Scopulu autoriului acésui'a e: de a latí numele si spiritulu si modrulu cugetarei a acestui capu filosoficu, care dupre Platone si Aristotele merita între elini primulú locu. Dupa intruducere, carea tracta despre literatur'a plotina si stadiulu filosofiei plotine, în cele dóue sectiuni sventura spiritulu filosoficu plotinu si alesandrinu, Plotinu si Amoniu Sacca, viéti'a religiósá - científica în Rom'a si imperiulu romanu, relatiunile esterne ale lui Plotinu în Rom'a. — Autoriulu promite continuare. Vomú revení la ea.

Das Leben des Gott-Menschen Jesus Christus des Erlösers der Welt, in seinen sieben grossen Geheimnissen dargestellt von P. G. Patiss S. J. Wien 1865. Mayer u. Comp. Pr. 4 fl. 40 cr. v. a.

Die Kirche und die Naturforschung, von Dr. Dietrich Becker, Mainz 1865. — Pr. 7 $\frac{1}{2}$ gros. de arg.

Berum Gallicarum et francicarum scriptores; tomus vigesimus secundus. — Acésa colectiune galica se începú de congregatiunea calugheriloru maurini la anulu 1738 sub directiunea lui P. Martinu Bouquet, care edá cele de antáiu optu tomuri. Tomurile de la 8—13 fure edate de alti editori. Sub revolutiunea galica se pierdú tomulu alu 13. Academi'a de Paris continuá edarea sub

Napoleonu I., asia încâtu la anulu 1840 ajunse pana la tom. alu 20.; in an. 1855 esí tom. 21., si acumu tom. 22. — Pretiulu acestoru 22 tom. sue cámu la 1000 fl. v. a.

Die römischen Inschriften in Dacien, gesammelt und bearbeitet von Michael I. Ackner und Friedrich Müller. Wien 1865. Verlag von Tandler u. Comp. Pr. 2 $\frac{2}{3}$ tal. — Autorii, cari se ocupara mainainte cu inscriptiunile romane din Daci'a vechia, fure: Ioannes de Meskritoock si consortii; a. 1514—1526 Franc. Warda; a. 1519 Stephan. Taurinus; a. 1550 Reicherstorffer; a. 1542 Johann. Lebel; a. 1557 — 1585 Michael Siegler si Antonius Vararcics. Acesti'a fure ómeni patriotici. — **Straini**, cari se ocupara, fure: a. 1534 Petrus Apianus si Barth. Amantius; a. 1551 Wolfgangus Lazius; a. 1573—1609 Carolus Clusius; a. 1576 Ciaconi; a. 1597 Stephanus Zamosius; a. 1597 Lemormantius Trunianus; a. 1600 Iacobus Bongarsius; a. 1631 Ianus Gruterus; a. 1688 Froster; a. 1694 Georgius Haner; a. 1682 Reinesius si cunoscutulu Opitz. — Cu inceputulu sec. 18 patriotici fure: a. 1706—1725 Gregorius Soterius; a. 1717 Köleséri; a. 1723 Ariosti; a. 1726 Marsigli; a. 1731 Böhmer; a. 1739 Muratori; a. 1740 Husti; a. 1767 Fridwalski; a. 1773 Seivert; a. 1775 Hohenhausen; a. 1780 Grisellini; a. 1781 Sulzer; a. 1798—1826 Kantancsich; a. 1831 Torma, dr. Reinbold, Thalson, dr. Todor; Kemény 1844; a. 1851 Neugebauer, si acumu Ackner si Müller.

Das Hexaëmeron und die Geologie. Briefe über die Anwendung der geologischen Forschungen bei der Auslegung der heiligen Schöpfungsgeschichte; von Athan. Bosizio. Mainz 1865. — Pr. 2 $\frac{1}{2}$ tal.

* * *

Provocare la prenumerare.

Lumin'a credintiei. — Biseric'a de Portelecu edificandu-se cu spesele poporului, nu s'a potutu incongiurá, se nu se faca datorie spre greutatea poporului. Cá acele datorie se se purisedie, n'am aflatu altu mediu mai aptu, decâtu edarea unui opusioru: carticica de rogatiuni acomodata ritului nostru. Manuscrisulu edandei carticice e aprobatu de ilustritatea sa episcopulu Oradei-mari. Carticic'a va cuprinde in sine rogatiunile de demaneti'a, rogatiunile si cantarile la manecare, la s. liturgia si inseratu, la marturisire si cuminecatura, si alte rogatiuni ocazionali. Sum'a si numele prenumerantiloru, locuinti'a, post'a ultima dd. protopopi si parochi se binevoésca a-mi-le tramite baremu numai sumarie pâna in 15 Febr. a. 1866, prin post'a ultima Nagy-Károly in Portelecu. — Bani pentru carticic'a intitulata „Lumin'a credintiei“ numai dupa tiparire se-voruesolvá; eara decumv'a domnii prenumeranti voru fi asia de marinimosi se-mi tramita banii inainte cá se me potiu ajutá in tiparirea cartiei, atunci cu mare multiamita voiu fi. Pretiulu cartiei nu va fi mai mare de 20 cr. v. aust. Pentru aceea rogu pre m. o. dd. protopopi, parochi invetiatori si pre toti binevoitorii crestini, cá se prenumere la opusiorulu acest'a fórte folositoriu, care va respunde si îndigintiei celoru mai culti, si va face mila cu o biserica seraca. Domnedieu cu noi! — Vasiliu Vankai de Vank, paroch. Portelecului*.)

* Redactiunea cu clerulu teneru din seminariulu de aici prenumera la 20 de exemplarie. Red.

Ochire prin lumea politica

(din 1—15 Ianuaru.)

Cronica interna. Se incepemu cu Transilvani'a. Preainaltulu rescriptu imperatescu din 25 Decembre 1865, urmatu cá respunsu la adres'a dietei din Clusiu, a fostu apa rece pre acceptarile si dorulu celu ardiatoriu alu partitei uniunite, carea sperá cu incredintiare, cumca amesuratu votului seu Maiestatea sa imperatulu le-va aduce Unguriloru cá daru de anulu noi Transilvani'a, recunoscundu simpleminte si santiunandu denou uniunea si fusiunarea acesteia in Ungari'a. Intr'aceea laudatulu preagratosu rescriptu face aternatória deciderea si recunóscerea uniunei de la mai multe conditiuni si acte premergatórie, precumu: de la impacarea previa a Ungariei cu imperiulu, de la multiamirea si asigurarea interese-loru celor'alalte natiunalitati si confesiuni ardelene, cumu si de la severstirea organizatiunei administratiunali a Ardélului, — numai dupa implinirea acestor'a póte fi vorba despre uniunea definitiva; desí pentruestu casu specialu, adica spre aluá partela redigerea diplomei inaugurala si la incoronarea Maiestatei sale cá rege alu Ungariei, deputatii Ardélului alegundi pre bas'a legi electorale din 1848 inca se voru chiamá la diet'a presinte din Pest'a. Deunde preainaltulu rescriptu si lauda diet'a, cáci a luat in considerare si a asternutu inaintea tronului dimpreuna cu adres'a maioritati diétali si voturile separate si respective represintatiunile domnului Hosszú, a parintelui metropolitu Siagun'a si a domnului Rannicher, cuprindiatória de dorintiele natiunei romane si sasesci. Descrisulu actu imperatescu aduce astfelu natiunea romanaintr'o pusetiune de totu critica cu respectu la politic'a sa urmanda, care pusetiune tienorulu rescriptului ne-insufla frica se nu devina din ce in ce inca totu mai critica; dreptce déca inainte de deschiderea dietei din Clusiu ne-amu respicatu de repetite ori dorulu si lips'a de unu congresu romanescu, acumu strigámu neprecurmatu si cu vócea unui stentoru: congresu! congresu!! — Diet'a Ungariei inca nu si-a finitu verificarile; eara dietele provinciiloru germane se tienu mortisiu de senatulu imperialu, la care diet'a Austriei de diosu a si alesu deputatii indatinati si prescrisi prin constitutiunea din 26 Fauru 1861, apoi ceea a Austriei de susu nu voi mai decurundu a luá la desbatere propusetiunea regimului in privinti'a impartirei teritoriale a provinciei, cu cuventu, cá acést'a s'ar tiené de sfer'a senatului imperialu. Altmintrea atátu despre acestea, cátu si preste totu despre dietele germano-slave, se vorbesce, cá preste scurtu se voru amená, afara póte de cea din Prag'a, careia monarchulu binevoi a-i promite, cá dupa dreptu si datina santa se-va incoroná de rege alu Boemiei; ba un'a, a Goritiei (Görz), s'a si inchisu pre sine de buna voia — din lips'a obiepteloru de pertractatu. Fericita dieta si tiéra! — Incheiamu revist'a interna cu amintirea bugetului preliminaru depre anulu 1866, pre care-lu publicá ministrulu de finantie mai alalta-ieri, si in care, prelanga tóte crutiarele si economisarile in tóte ramurile administrative, totu inca se aréta unu deficitu de vreo 24 de milióne, mai micu ceidreptu cá celu de amú-i unu anu de 80 de milióne, inse — totu deficitu!

Cronica esterna. Lumea erá invetiata a privi cuventele lui Napoleonu III., rostite cátra corpulu diplomaticu la primirea fericitariloru acestui'a in diu'a de anulu nou, cá unu oraclu pentru evenimentele anului inauguralu. Astadata barbatulu din Tuilerie a fostu

cătra toti represintantii diplomatici intr'o forma de curtesanu, cu deosebire înse cătra celu austriacu; ceea ce se eplica din complacinti'a cabinetului nostru documentata cătra moscenitoriulu lui Napoleonu III., „fiulu Franciei“, conferindu-i acestui'a ordulu santului Stefanu. Dara amicéti'a franco-austriaca, despre carea graescu in tempii mai noui atâtea, numai candu va veni la rondulu deciderei caus'a Romei, a ducatelor Schleswig si Holstein, si cea germana, se va aretá si lamuri cá aurulu prin focu.

Une diurnale reportédia despre incheierea unei stipulatiuni intre Franci'a si Nord-Americ'a in privinti'a desiertarei Mecsicului de armi'a franceza, asemenea conventiunei din Septembre a. tr. despre golirea Romei. Fatalitatea se pare a voi, cá Americ'a se se incaiere cu Europ'a, cá Uniunea republicana nord-americana se devina silita a se mestecá cá potere mare in politic'a cea mare a lumii. Ocasione i-va subministrá imperati'a mecsicana. Póte celu mai deaprópe viitoriu va comprobá acestea.

In Spani'a a eruptu revolutiunea sub conducerea faimosului generalu Prim, partisanu alu unirei iberice, adica a impreunarei Spaniei cu Portugali'a sub cas'a regésca Braganza, domnitória in Portugali'a. La ce rezultatu voru se reésa revoltantii, urm'a va alege; inse spiritele in Spani'a, neindestulite cu debilulu regimu actualu alu Burboniloru, fierbea dêmultu, si o catastrofa erá de prevediutu.

Varietati.

Ilustritatea sa parintele episcopu dr. Ioanu' Vanci'a in 11 l. c. a plecatu cătra Ghierl'a, loculu pastorirei sale, si in 28 l. c. se va intemplá instalarea noului episcopu. Noi sperámu, cá vomu fi la tempulu seu incunoscianti despre lucrurile, ce se voru petrece pre acolo cu acestea ocasiunii.

Ilustritatea sa parintele episcopu dr. Alesandru Dobr'a in 10 Ianuariu a incalecatu cătra Pest'a; la plecarea sa binevoí a daruí 10 fl. v. a. pentru scopurile „societatiei bes.-liter. a teologiloru rom. din Vien'a“.

„Gazel'a Moscoviei“ publica unu documentu preoriginalu, o scrisóre a consulului rusescu Orloff, din Brüssel, care inscientiédia despre unu meeting (adunare publica mai vertosu politica in Angli'a) intemplatu in Londonu, si unde se spune cá obieptulu lui a fostu unirea besericei anglicane si orientale. Presidiulu l'a dusu episcopulu din Oxford; au fostu de fačia 80 de membrii, mai mare parte din clerulu strinsu anglicanu (Hochkirche), intre altii episcopulu de Lincoln, episcopulu coajutoriu de Edinburgh, dr. Pusey si dr. Lyddent din Oxford, Villiams din Cambridge scl. Dintre Rusi au luat parte la adunare contele Alecsiú Tolstoi si principele Orlow. Celu din urma a dísu, cá se se scria carti, in cari se se esplice prelargu istori'a besericei anglicane, invetiaturele si situatiunea ei presinte, se se arete cá ea nu-i beserica protestanta, fora adevrata beserica catolica, carea se apropia de beseric'a orientala; se se tramitia mai departe de acei preoti anglicani in Petrupole si Moscovi'a, cari simpatisédia cu ide'a unirei ambelor beserici. Dupa aceea s'au cetitu epistole de la 10 episcopi si 2 arhiepiscopi, cari se

esprimara pentru unire; totu asia a sunatu si o scrisóre a lui Gladstone. Episcopii de fačia au intaritu, cá fiacare ortodocsu se póte cuminecá intr'o beserica anglicana. Arhiepiscopulu de Canterbury si episcopulu optogenariu de Exeter sunt dupa reportulu domnului Orlow cu tóta anim'a pentru unire. „In tóte acestea, incheia principele Orlow, n'a jacutu nice unu scopu politicu, desí se intielege de sine, cá in casulu unei uniri a ambelor beserici, s'ar poté intemplá si o contopire a intereselor, ce le venédia ambele staturi in Europ'a resariténa.“ — Momentósa marturisire diplomatica pentru noi Romanii!

Junimea romana de la universitatea din Vien'a a serbatu ajunulu anului nou cási dealteori. Adunarea a fostu destulu de numerosa. Dintre toastele, câte s'au redicatu in aceea séra, amintimu numai toastulu ilustr. sale domnului consiliariu de curte Iacobu Bolog'a. Ilustritatea sa manecandu din antifonulu alu 4. viersu 8. „Eata acumu ce e bunu seau ce e frumosu, fora numai a locuí fratii impreuna“, a accentuatu in termini precisi si oratorici unirea si bunantielegerea in lucrurile fratiloru de unu sange, unirea, care singura numai ne-póte scapá din ghiarele pierirei si care singura numai ne-póte duce in braçiele fericirei. Petrecerea fórte animata tienù pana dupa miediulu noptiei.

In 7 Decembre a. tr., se tienú in Rosi'a langa Abrudu, sub presiedinti'a p. onoratului d. protopopu alu Bistrei Simeonu Balintu, sinodulu protopopescu anualu, in care venira sub pertractare mai multe obiepte momentóse. O copia a protocolului sinodalu o dorimu cu sete, si credemu cá cu noi dinpreuna o doresce si publiculu.

Din metropolea lumii ni se scrie, cá arhiepiscopulu nazianzenu i. p. dr. Ios. Sembratowicz, consultoriulu si asia dícundu *depositariulu* ritului grecescu prelanga s. scaunu apostolicu, in 16 l. tr. ajunsu din Constantinopole, unde santí unu episcopu pentru Bulgarii uniti, in Rom'a, si aici inca deun'a dupa sosire-i avú se inaintedie la diaconatu pre unu alumnu alu colegiului grecu de la s. Atanasíu, care indata in diu'a urmatória a craciunului fù norocitu a asistá la liturgi'a celebrata de insu-si vicariulu lui Christosu. Aici se cade a scí, cá dupa constitutiunea lui Siestu V. colegiulu grecu atanasianu are dreptulu de a tramite dintre alumonii sei la ponficalele papali unu diaconu si unu subdiaconu, cari imbracati in vestmentele lor besericesci grecesci la respectivulu tempu canta sant'a evangelia si apostolulu grecescu, spre a intipuí astfeliu unitatea credintiei intre beseric'a resariténa si apuséna.

La mai multe intrebari, ce ne sosira din diferite parti, venimu a responde cu totu respectulu, cumca „Sionulu romanescu“ din a. tr. 1865 ne-a remasu in mai bine de o suta de esemplarie de prisosu. Asiadara potemu sierbí doritoriloru cátu de cu multe.

Post'a redactiunei. P. t. domniloru: B. D. in Secarembu si D. P. in Ocnisiór'a. Multiamimu; amu primitu tóte. — I. P. in Cohalmu. Despre seau din cele tramise vei ceti in numerulu viitoriu. — I. P. in Tenti. Amu facutu pasi, cá se i-se implinésca dorulu onoratei intielegintie; numai de nu ni s'ar dice cumv'a, cá s'a intardiatu. E bine cá atari lucruri se se tramita deodata si ici si colo.